



ENXERRIM

SETMANARI BILIGUE, SATIRIC Y DE BON HUMOR

PRECIOS DE SUSCRIPCION

Provincias: Un trimestre... 0,75 ptas.
Extranjero: Un año... 6'00

Pago por anticipado

Correspondencia y Administración

Luna, 27.—SOLLER (Mallorca)

No se devuelven los originales

S'ESCANDOL DE DIUMENJE

SA VERITAT DEVANT TOT
Diumenja a vespre se promogué an aquest pobla un alborot faresi, que fe aixicá es cabeis de punta a molts d'habitants pacífics.

El motivá es Batle y es públic amenassadó l'empregué cuantre sa seva persona. Pero convençuts pe sa raó mos veim an es cas de di que es públic vá está desacertat amb sa seva bahanda, y va está desacertat per que ignoraven sas causas per que es Batle se negá a que se celebrás ball, basse de s'escandol, deixantse seduhí pe sas manifestacions de varies personas que sols per fe es ridícul a sa nostra autoritat, apelaren a sa mentida y a sa calumnia.

Y que cóstigue que sas manifestacions que feim y farem, no las publicam en combinació amb persona de cap classe, sino que surtan de sa nostra propia voluntat, y per lo tant estam dispostos a convençes públic, y a fervós veure que s'actitud adoptada pes batle es digna de tot encomni y elogi.

Sa veritat devant tot. Y estam dispostos a que resplendesca en tot es seu esplendó, per que iluminim es negre caos que sa mala impressió pública, originada per informes falsos, va crea.

S'ORIGEN DE S'ESCANDOL

Es Fornalutxencs, que com tots sabem son el reverent dimoni, tengueren sa mala ocurrencia d'anemorar-se des bou des sollerics que mos dugueren pes dia de San Bartomeu. Y prometent vint duros mes, feren que l'amo d'es banyut el so cedís, quedant es cabritencs en bou y es sollerics amb sinc pams de nassos.

Y vataquí qu'anes nostros organisados des festival bouil el dimoni el se passá cuant se veren burlats en tal forma, y juraren venjarse de Fornalutx es dia qu'aquest poble celebrás es seu festival anual.

Y en efecta s'atraca aquest dia

y sa Comissió sollerica visitá s'Alcalde per demenarli permis per una festa. Y aquest los ne doná acte seguit, advertint que tota sa festa consistia amb música dissapte, diumenje y dilluns a vespre.

Amb aixó a Fornalutx heu sabed y devalla una comissió a conversá amb s'Alcalde, demenarli mirás de fe retrocedi sa festa uns cuants dias y aixi nos toparian sas dues juntas. Es batle los digué que lo més que faria seria comunicaró a sa Comissió respectiva, y si aquesta hey estave conforme endevant sas atxes.

Crida, a tals efectas, a sa Comissió y los esposa s'objecta de la cosa, y aquests se negan a deixá passa sa festa des dias senyalats, y s'Alcalde traspassa sa contesta a Fornalutx.

Des mateix pobla torna devalla una Comitiva, y después de entrevistarse amb sa nostra primera autoritat, queda aquesta encarregada de demaná a sa ja dita Comissió si volen fe festa sols es dissapte y diumenje y es dilluns assent que molts ferian feyna, en dessistissen, y heu deixassin fe per Fornalutx.

Sa Comissió nostra, per lo cual la felicítam, vengué a bé an aixó y en canvi demenaren an es Batle permis per fe ball. Aquest los ne doná però los va demenahont el volian fe, contestantli qu'el farian ademunt es tros de torrent tapat.

Pero així com an es dit tros encara s'enjinyé no l'ha entregat an es Municipi y a mes hey havia un tramo acabat de fe feya tres semanas, un altre dues y es darré d'aquests dias, es batle los digué qu'allá no podia assé, que el fessen a s'Arrabal o a sa Plassa. Si sa gent, digué ell, s'hagués de coloca a demunt es tramo vey l'hey podriau fe, pero així com es públic se tiraria endins y es tramos acabats de fresc no podrán sosteni un pes tan considerable, tenc pó de qualque desgraci de la cual ne seré es responsable.

Pero sa Comissió li contestá que a demunt es pont o enlloc, repelint s'Alcalde: —Idó no en fasséu.

Ara per milló aclariment advertí, segons mos han notificat personas que mos mereixen molt de crédito, que D. Jeroni no anave

molt conforme amb so Batle sobre que aquest no vol está subdit a persona alguna, y odia es sistema de caciquisme, y aixi com aixó significa es destronament des cacique maurista, podeu pensa que D. Jeroni el mira com es ca an es moix.

Y resultá qu'es tal D. Jeroni ve un medit per fe fe es ridícul a s'Alcalde y posá tot cuant empenyo pogué per que se fes ball sense es permis des batle com veureu mes envant.

Vengué es diumenje de sa festa, y es Batle va sobre que D. Jeroni s'havia posat fort en ferli fe es ridícul, volguent trepitjá sa seva autoritat, y esperá qu'ets aconfeixaments del dia sa desarrollassen.

S'orabaixa sense es seu permis se posaren bancs a demunt es tros de torrent tapat per celebrá es ball, y s'Alcalde enviá orda de que llevassin immediatament es bancs y caixas que no volia ball.

Pero així com D. Jeroni en volia, agafaren es banes, caixas y taulons y els instalaren has mitx de sa plasse fent es ruedo des ball.

S'Alcalde vent qu'un cacique per venjansas personals volia trepitjá es seus drets, torná enviá orda de que ja que no acceptaren es permis cuant los ne doná, ara no volia ball.

Aquí comensá es Sant Quintín; una Comissió li extregué a parlá en s'Alcalde a s'Ajuntament, y aquest se mantengué fort en sa seva resolució.

—No volguereu es permis cuant el vos donava, y ara sense ell voleu fe ball? Idó fore.

Y en Pere Munero encarantse amb ell li digué:

—Si fosséu defora vos pegave. Qu'jújigüé es poble! Y s'Alcalde a devant aquell primat maurista, enlloc d'usa des seus drets o sia tencarlo per falta an es respecta a s'autoritat li permeté tal insulto.

Y mentres que sa plassa s'omplia de públic que venia a sa festa, sa Comissió digué an es batle:

—¿No voleu ball? Idó fora música.

Pero es batle vent es públic congregat per sa plassa digué:

—¿Y ara qu'hem fet reuní es públic, hem de consentí que sen torni sense festa?

Y doná orde de que tocás se

música per conte de s'Ajuntament y si aquest se negave a pagarle la pagaria de sa seua propia butxeca.

Pero es públic mal informat comensá s'escandol qu'augmentá cuant es Batle sorti de s'Ajuntament, acompañat den Perlos, es Patricé, en Gayesc y es Secretari, y los acompañaren en *fuerras!*, una cartilla de paraulas mal sonants, siulos, corns, bocines de bicicleta, fabiols y llamps y trons, fins an es corté de Guardias Civils que se trobave sense cap Guardia.

Es públic ja cansat se retirá y torná reneixe sa calma.

Tot cuant duim expressat es lo qu'hem pogut recohi de dins es públic. Si en res faltam a sa veritat estam dispostos an es proxím numero a rectificá.

Y si D. Jeroni, com deim, es cert que siga es causant de tot es bollit, segons manifestacions, tu poble sensat ja saps qui es es culpable de que no se celebrás ball y per lo tant mira bé a qui ets de doná las gracies.

Sentim vivament tot lo sotceit da lo cual pagá es plats rompüts es Batle, y sentim molt mes que es poble de Sólle nos desengani des caciquisme que sols el du a un punt funest.

Abaix es caciquisme! Ell es es causant de molts intemperias y desgracies y durá renous y disgusts fins que s'opinió pública comprénguigue qu'es caciquisme es s'obstacle de s'avans humá.

CARTERAS, PETACAS CIGARRERAS

Se ha recibido un nuevo extenso y variado surtido, en la Tipografía Moderna, calle de la Luna, 27.—SOLLER.

UNION TIPOGRAFICA BALEAR

Sección Mixta
Se nos replica la inserción de las siguientes líneas, copia de parte de unos prospectos, que con el mismo título, se repartieron por Palma:

Compañeros:
Como recordareis hace más de dos meses que se suscitó un conflicto en la imprenta La Sinceridad, de Sóller, propie-

dad de los Sres. Marqués, Mayol y C. motivado por haber pedido los operarios de dicha casa un pequeño aumento en sus salarios, ya que con los que disfrutaban les era materialmente imposible seguir viviendo. A tan justa petición la contesta fué un NO rotundo que trajo por consecuencia la declaración de huelga.

Nuestra Sociedad intentó intervenir para ver si se podía llegar a una solución y a tal efecto escribimos una carta a los Sres. Marqués, Mayol y C. ofreciendo nuestra intervención para acabar con dicho conflicto recibiendo una larguísima carta llena de excusas, negándose a ninguna avenencia; carta que más bien parecía escrita por seres antidiluvianos, que no personas de nuestros tiempos, conocedoras de las necesidades que pesan sobre el proletariado en general y en particular sobre los obreros gráficos.

Merced a varios traidores pudieron los Sres. Marqués, Mayol y C. abrir sus talleres dejando en el mayor desamparo a varios compañeros que según dichos señores eran los autores de la revolución que había estallado en sus talleres. Ante tal conducta indigna por todos conceptos declaró *La Unión Tipográfica* el boicot a la imprenta *La Sinceridad* recomendando a todos los tipógrafos que si eran solicitados para ir a trabajar en tal casa, se negaran en absoluto. Nuestra actitud empieza a dar sus frutos; fueron varios los compañeros requeridos para pasar a Sóller, encontrando en todos una negativa digna y entusiasta. Después de dos meses de suscitada la lucha y encontrándose los Sres. Marqués, Mayol y C. en un verdadero aprieto otro vez insisten cerca de los compañeros tipógrafos de Palma para ver si lograrán encontrar a alguno que se decida ante un aumento de jornal ir a cubrir uno de esos puestos que por derecho propio, por dignidad y por amor a nuestra causa solo deben ocuparlos los huelguistas despedidos.

A todos los compañeros socios y no socios volvemos a dar el grito de alerta; que ni uno acuda a trabajar a dicha casa, boicot tipógrafos palmesanos a los señores Marqués, Mayol y C.

La Junta Directiva

FONDA LA PALMESANA

de Andreu Ramón

Carré de Cocheras, 3. - SOLLE

Forenses que visitau aquesta població sana y com tots necessitau menjá per no patí gana, a sa Fonda Palmesana trobareu lo que sercau.

Allá es es menje de primera y com un Bisbe se jeu, y tot aixó per un preu tan baix que vós fa riguera.

De sa Regió

DE PALMA

Per una joveneta qu'está en es carré d'es Sol. Ha ribadé una notícia teya y no poguent-mé sosteni agafá sa plome per donarte un avis pes teu bé.

Serian las 3 de diumenje pasat cuant estave atrevessant per Cort y me vaitx encontrá amb un Buñyolí y seludantmé me va contá es siguent fet:

Ha Buñyola ha vengut un tal Pep qu'estave a France y tenguent molte de confiança an es carré des Sol perque hey te un parey de

cosinas va moure ne Berdera aquella que va res insultá tú, fa uns 6 o 7 mesos y le va intimá per teni relectiós amb ella y ella enseguida si va oferi y veitx que l'acompanya de manera que me pareix que no serás totsol que te heurá escoltat perque me pareix que prest li farà es papé que te va fe a tú.

Jo trop que aquesta atlotá te un mal trebay que totduna que n'arriba un d'estern ja l'aplega y después los fa un papé de lo mes indecent que se puga fe.

Referent an aquell simpatic jove des carré Nou també he sentit contá que n'estave molt enemorada, pero també veitx que s'han deslets y supos que s'ha perdet per ella. Pues si aquesta atlotá segueix fent aquesta vida será molt fácil que se quedi como el galló de Moron com ni ha hagudes d'altres a Buñyola.

Encare que sigui un poc passante, demostre que a s'educació que li han donada no le fa servi y si continúa aixi arriberá assé lo mes vulgá des poble, avesiade, mermulada y tothom le mirará en mal uy.

Vamos Vamos Berdereta no siguis tan capritxose que tote atlotá envejose sa te que fé sa... Beneito MASCLE RORTX

D'ESPORLAS

ES MISTERIS DE NA SURO

O s'atlotá que sempre vol es darre qu'arriba

TERCE EPISODI

Sa comedi de Na Suro

En Ratolí s'habané, cuant sap qu'es Francés ha éstaf, acceptat per espós de Na Suro, posa es crit an el Cel, y té una entrevista amb ella, logrant que despedesca es Francés.

Es Francés desesperat, tira es capell un kilometro alluny y esclama: — ¡Oh Suro! Anima mesquina entremesclada amb sa ambició y en sa falsedat. Qu'el dimoni t'afiqui sas sevas arpas y es foc de l'infern te consumesqui com consumeix sas animas criminalas desterrades de perdo.

Y sa tira de cap dins sa diligencia y mastegant fasols compongué dues cansons que diven: no inoat. Q moe ixix ois

Suro, dona de carré Suro, ánima ambiciosa, veleidosa y orgullosa te reserv amb fas plorosa pes teu viure un gros fame.

Anima que m'engañares ómplintme de xiadadura, ten rigueres d'en Ventura, y a noltros dos mos deixares que te casis te desitx.

y qu'es teu homo s'engati y que de llenya te mati y qu'el dimoni te fitx.

Peró heu de creure y pensa que cuant era a Palma reb un telegrama que diu: «Estic en tú, y l'esper. — Suro»

Y el sendemá demati encara no acabava de sortir s'aiba cuant es Francés ja repicava a ca na Suro, tot obl fillad el below lo

Obriren y Francés y Suro se posaren a xerrá.

Peró en Ratolí s'habané s'entem; entre pe sa porta de darrera. Crida na Suro, li fá jirá truita, y ella en persona despedeix es Francés.

Y es Francés desesperat s'itx a France, y diven que a Barcelona pegá una panxada de granots bollits.

Y na Suro y en Ratolí es dos imbecils des poble continuen un amó que se acabará tant pronte com s'acabin es mil docents duros de s'habané.

Y es, s'itx los ha sercat dos cabrestells y uns gorniments, perque pasás a s'Histori, com Los amantes de Teruel.

Y en Ratolí se llepe es dits... sempre que sa sogra, beque.

FIN DE SA PELICULA

FILM XERRIMOS

DE MANCO

Creusats es datistas de possá coques a s'Ajuntament de Seuva. a la fi, diumenje pasat es Concejals degueren trobá qu'es bony ja era ben madu y acordaren llevarli s'empastá des Batle maurista. Ara lo que mos falte sebre es si s'auguent que d'aquí en devant han d'usá servirá per fe retjá o si será per esparji ses males humós

Com que sa cura des malalt es cosa que a tots noltros mos interessa, procurarem está al tant des curs de sa malaltia y des moviments qu'observam donarem conta an es lectós de EN XERRIM.

Teniu paciencia que lo que sea sonará.

NEY-NEY

DE LLUCHMAJÓ

(Conclusió)

No obstant en tot aixó s'ana a s'Arenal a passá una part de se temporada veraniéga, no representá lo que ara fa sis o set anys representava; desde s'inauguració des ferroca rri Palma a Santany ha perdet tot s'esplendó, atractiu y tipiques qu'oferia s'anada a s'Arenal.

Aquellas carretadas en carros de parey ben replets de famelletas y masclets que tira, tira, a pás pás y cantant uns schotis-muscleros, se dirijian pes cami vey de cap a s'Arenal, amb sombrillas o grosos paraigos coló de rosa qu'els emperava des rayos des Sol; y aquellas famelletas tant guapas y seductores, que es passetjaven per devant ca na Gimá y a Poblera; aixi com també pe sa playa de cuerpo (y qualcuna en camieta) amb uns faldonets raris y transparents fins an es jonoys, escotadas a mes no poré, y mostrant unas hermosas pantorrilles y uns pits que feyen torná loco an es mes sesut, y veure ets homos passetjarsi en cos de camia, calsons blancs y... en sa llengo a defora de sa caló que no els se deixava respira pues estaven que cremaven tant tant redondetjadas pantorrilles y nacarins pits jallo era graciós! jallo era típic y mes que típic atractiu y mes qu'atractiu envejós! jallo era verdaderament, aná a passá una temporada veraniéga a San Sebastia!

Mes ara en so havermos posat es tren; ha pres un altre especta s'ana a s'Arenal. Es qu'allá vol aná, pot ambrutá ben bé sas sebbates, posarse coll postis y... durlo ben enrevenat (me referesc an es coll) y vestirse en so vestit més bó que tenga.

Y si son sas famellas, s'abatetas en tacó alt; xapó y mocadó pes coll, y si en tenen, hasta també cordoncillo, per fermarse sas mans per po no las caiguen dins s'aigo. Avay en dia aná a s'aranal es com que aná a qualsevol altre festa an es toros, an es teatro, etc. etc. cadescu s'ha d'endosa en lo mes lujós que tega y qu'es precisament lo que deslluix per complet sa festa.

DE FELANITX

Segons m'han dit, sa constitueix una Societat d'atracció de forastes, y comensa per no deixá posá es rotulls o retjolas en sos noms des carrés allá a hont s'inclementia des témps los ha borrats; y també tracte de llevá sas retjolas antigues que se conserven y aixó en dos intents. Primé perque es forastes mos visitin per lo raro, y segon perque cuant s'ian aquí no s'apiguen per hont han de prende y estiguen un parey de dias mes sercan. Peró noltros com a práctics ja no hem feim cas. Si el senyó Alcalde y demés, troban que mos fá pnyá amunt moralment a devant es forastes, pot quedá aixi, y sino las ferá pintá de nou.

També conyendria que fés encendre uns cuants fanals an es passetx de divent s'estació Enológica, es vespre de fosca, perqu'ets esternas qu'arribin per s'arribá an es poble, y mes áre que s'acosta es témps de sas aigos, y l'hey agrairem y no'l critiquerem.

OINOTNA SAM.

XERRIMADES

En plena Junta General extraordinari convocada a s'afecta, v'assé nombrat president de sa Federació Obrera de Sóller, es nostro bon amic en Francesc Castañé.

S'elecció ha estat molt acertada, assent que dit companyero encarna sa bona voluntad qu'es precisa per preidí un grupo tant important, per lo cual felicitam es socios de sa Federació pe sa seva elecció, y an es companyero Castañé, pe sa distinció de que ha estat objecta, y li desitjam feliz acert an es desempeñyo des seu càrrec.

En tot y per tot estam a sa seva disposició.

Dimecres capvespre a sa Font de sa Plassa va passá un fet, que si no passe a s'història será perque no l'hey voldrán.

Una joveneta tengué sa faresta desgraci de rompe un pitxé a sa dita font, y un vey en barba blanca, d'aspecta doctoral, y que si no es apóstol es perque el Bon Jesús no'l vol, envesti a dos pollos mes curros qu'un bou Miura, y los doná es tractac de..... favorita paraula que milló li cuadre a ell que an ets aludits.

Un milló de gracies mossen Llorens.

Sou vey y ja feys caducs, y dau llissons a Pestreta, a dos qu'en sos uys aclucs,

dos vos na donen en cuereta.

Dos qui son dos

Noltros; dues calamitats acabadas; anarem en representació d'EN XERRIM, dilluns a vespre, a sa festa de Fornalutx.

Varem lesse rebuts solemnement pes poble, que fé tant de cas de noltros com des moix, y presenciarem es ball de jotas y boleros y sa funció musical, que tant mos agradá qu'es mes petit de noltros dos rompé la crisna en sa ma esquerra, a un veinat seu, aplaudint una pessa de música a sa manera, s'abitojant.

Per prende s'aire, amb unió de dos pellosos mes, anarem a sa font de los quintos infernos a cassá anguilas, y antes de prende es retiro componguérem aquesta cansó: Fornalutx ja molt s'enfila y en sos festivals que fa demostra que prest será una adelantada vila que ningh l'igualará.

De ses fornaltuxencas no deim res perque son masse orgulloses.

ES REPORTÉS SENSE PORTA

Segons indicis ja fa devés tres semanas que dos senyós y no eran policias varen agafá tres bois-jugadores que mes estutats qu'endiots sen van a jugá cuant surten d'escola d'es frarés a devés es túnel deu o posen banque de set y mitx a un café d'allá aprop encara qu'aquell jovenet que vol assé tan llis, y quell verdolango de Ciutat en mes orgullo que pessés, vulguin assé ilustrats, y també si es témps heu dú solen aná a sa Cove dels estudiants a té llis de deu reals.

Aixó son fiys de sa orguesia milló dits bois-pojs que perque son parents del qui pol, los ho comporten tot, y a un amic meu per admirá postals de na Carlota el desterraren no se per quin témps mentres ni ha qu'encare son bois y lletjxen semanalment s'Ultima Novela.

UN QU'EU SAP

SOLLER.—Tip. de Salvador Calatayud